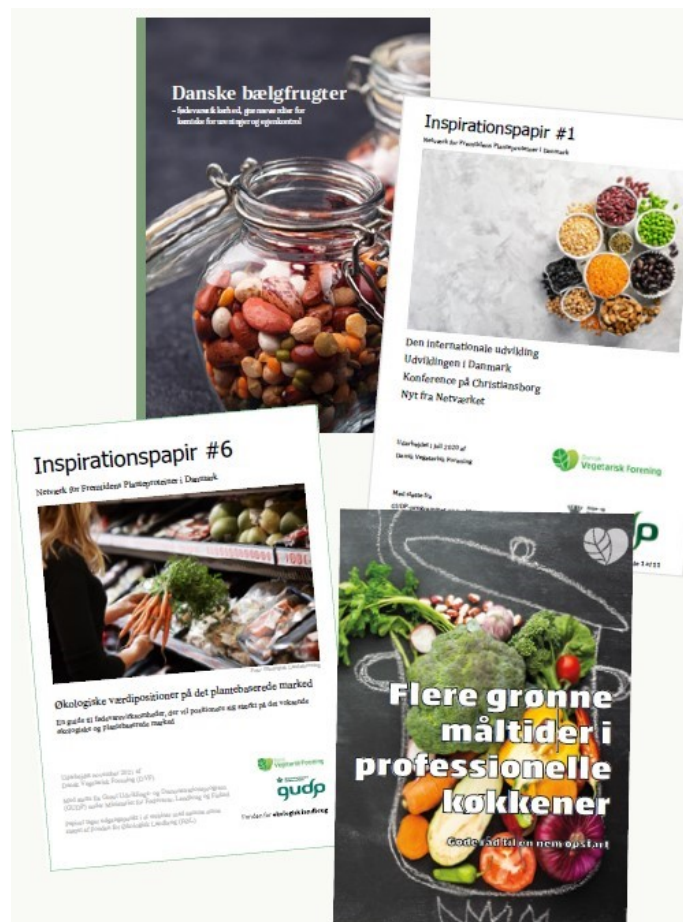

SLUTRAPPORT

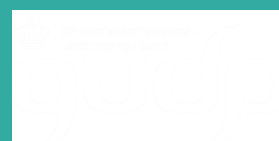
GUdp-projekt 2020-2021

Netværk for Fremtidens Planteproteiner i Danmark,
Netværk for Fremtidens Planteproteiner,
Danish Network for Plant Proteins.

1. SEPTEMBER 2020

Af Mette Fisker
Dansk Vegetarisk Forening

Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram

Projektet, som er beskrevet i denne rapport, er støttet af Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram, GUDP, som er en erhvervsstøtteordning under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

GUDP giver tilskud til projekter, der understøtter grøn og bæredygtig omstilling af fødevarerhvervet, og programmet dækker hele værdikæden fra primærproduktion til forarbejdningsindustri og afsætningsled.

Det er GUDP's ministerudpegede bestyrelse, som beslutter, hvilke projekter der skal modtage tilskud. Bestyrelsen betjenes af GUDP-sekretariatet i Landbrugsstyrelsen.

GUDP-sekretariatet i Landbrugsstyrelsen

Nyrupsgade 30, 1780 København V

Augustenborg Slot 3, 6440 Augustenborg | Tlf.+45 33 95 80 00

Mail: gudp@lbst.dk

Web: www.gudp.dk

Denne slutrapport er godkendt af GUDP, men det er alene rapportens forfatter/projektlederen, som er ansvarlige for indholdet. Rapporten må citeres med kildeangivelse.

SLUTRAPPORT

Netværk for Fremtidens Planteproteiner i Danmark,
Netværk for Fremtidens Planteproteiner,
Danish Network for Plant Proteins.

Konference på Christiansborg februar 2020 i regi af netværket

FAKTA OM PROJEKTET

- Projektperiode: 2020-2021
- Projektdeltagere: 130, se link: [Aktører i netværket, december 2021](#)
- Bevilling fra GUDP: 1,1 mio. kr.
- Projektleder: Mette Fisker

FORMÅL

Netværkets formål var at fremme udviklingen af det plantebaserede fødevarerhverv i Danmark ved at sætte vidensudveksling, inspirationsdeling, løsningsudvikling og networking mellem de centrale aktører og interessenter indenfor det danske fødevarerhverv og relevante organisationer i system i form af et ambitiøst netværksprojekt over 2 år.

PROJEKTETS RELEVANS

Plantebaserede fødevarer er fremtidens vækstområde indenfor fødevarebranchen, lyder det samstemmende fra toneangivende aktører både i Danmark og internationalt.

Dansk Vegetarisk Forening er den centrale danske aktør indenfor udbredelsen af plantebaserede fødevarer. Vi står for både den danske og (i Danmark) den europæiske mærkningsordning for vegetariske og veganske produkter, og vi har et godt samarbejde med en lang række centrale aktører på området, inklusive brancheorganisationen for producenter af plantebaserede fødevarer (Plantebranchen) og alle de store aktører i detailhandlen og en lang række producenter. Vi er desuden den centrale samarbejdspartner på området for både politikere, myndigheder og andre organisationer.

Vi er endvidere den danske forbindelse til den internationale udvikling qua vores gode forbindelser til blandt andre ProVeg International og The Good Food Institute, som er centrale spillere på den globale scene.

Der er efter vores vurdering en stor og fortsat umættet efterspørgsel på mere viden og idéer, særligt netværk med henblik på forædling, forarbejdning og afsætningsmuligheder mellem primærproducenter, producenter, detailhandel og food service. Det er vores indtryk, at en del landmænd er meget åbne overfor at producere mere til dette marked, men at de mangler mere viden om efterspørgslen samt bedre forbindelser til de rette aftagere af produkter. Interessen vil fremover kun øges yderligere, eftersom det især er de unge, som driver udviklingen i efterspørgslen pt., og eftersom de globale klimamål og den danske regerings nye målsætning nødvendiggør en grøn omstilling af landbruget.

HOVEDRESULTATER

Netværket har ved udgangen af 2021 over 130 deltagere fra mere end 105 forskellige virksomheder, tænketanke, vidensinstitutioner, råd og organisationer, som deler viden og erfaringer – lige fra dyrkning af nye afgrøder til forarbejdning, markedsføring og adfærdændringer – for at fremme udviklingen og produktionen af plantebaserede fødevarer i Danmark fra jord til bord.

I løbet af projektperioden er der afholdt i alt 16 netværksmøder, seminarer, webinarer og konferencer rundt om i landet og online. Aktørerne i netværket deltager alle med det formål at bidrage til udvikling af fødevareerhvervet, herunder også blive opmærksomme på eventuelle begrænsninger og muligheder, som fødevareerhvervet oplever, men som kræver, at andre aktører handler – eksempelvis behov for ny forskning, behov for ændringer i lovgivning, behov for holdningsændrende kampagner fra organisationer, etc.

Af internationale oplægsholdere har vi haft ansatte fra ProVeg, Good Food Institute, Credit Suisse, Zoological Society of London, Columbia College of Physicians & Surgeons, Oxford University, Harvard Medical School og FAIRR.

Der blev som planlagt publiceret syv inspirationspapirer med opsamling på markedstendenser, konkrete resultater fra branchen og idéer samt indsigter fra netværksmøderne samt en opsamlende slutrapport.

Herudover er vi undervejs stødt på mangel på viden, som har ført til udgivelse af rapporten '*Danske bælgfrugter – fødevarer sikkerhed, grænseværdier for kemiske forureninger og egenkontrol*' og en '*Titelgenerator til plantebaserede retter*' og samt pjecen om '*Flere grønne retter i de professionelle køkkener*'.

Alle 11 publikationer findes her: <https://vegetarisk.dk/planteproteiner-publikationer/>.

Netværket har været en stor succes ved at inspirere mange aktører til at engagere sig i udviklingen af fremtidens plantebaserede fødevarer, og det var dermed også en væsentlig faktor i, at Folketinget i den landbrugsaftale, som blev indgået i oktober 2021, besluttede at afsætte betydelige midler til plantebaseret udvikling. Det er derfor glædeligt, at netværket fortsætter i 2022 med midler fra Fonden for Økologisk Landbrug.

Eftersom der i forvejen er en forandring i gang blandt især de unge, vil det være vanskeligt at opgøre, præcis hvor stor en del af en fremtidig forandring i forbrug og produktion, der kan henføres til nærværende projekt.

Debat på Folkemødet 2021 i regi af Netværk for Fremtiden Planteproteiner i Danmark

Foto: Joshua Tree

PROJEKTFORLØB OG ERFARINGER

Udfordringerne har primært været økonomiske grundet flere netværksdeltagere end ventet samt lønstigninger, der ikke var indregnet i den første ansøgning. Hvis projektet startede forfra i dag, ville vi fra start have søgt om max beløb samt overhead.

Herudover medførte corona, at syv netværksmøder blev ændret til onlinemøder og to blev udskudt fra 2020 til 2021.

KONKLUSION OG PERSPEKTIVERING

Der er bred enighed om, at der er behov for samarbejde på tværs af værdikæden. Her har Netværk for Fremtidens Plante proteiner spillet en væsentlig rolle i forhold til at koble aktører som spiller en afgørende rolle i den plantebaserede udvikling sammen. Herudover spiller netværket også en rolle i omstilling af Danmarks fødevareproduktion, herunder at sikre et højt vidensniveau, som kan bidrage til at skabe effektfulde private og offentlige indsatser og initiativer.

I kølvandet på landbrugsaftalen, hvor det blandt andet fremgår, at der skal udarbejdes en national handlingsplan for plantebaserede fødevarer, har DVF i samarbejde med en lang række andre organisationer, der spænder meget bredt, indsendt fælles input til en sådan handlingsplan til Fødevareministeriet. Dette har været muligt, fordi der er blevet etableret og udviklet stærke kontakter på tværs af institutioner og værdikæden, hvilket i høj grad er sket gennem netværket. Og mange af de konkrete input stammer netop fra den videns- og erfaringsdeling, som er skabt gennem netværket. Hvis Danmark skal få succes med at udvikle den plantebaserede sektor, er der også fremover behov for, at aktørerne på tværs af værdikæden deler viden, erfaringer og indsigter. Og der er behov for, at der fra politisk side lyttes til de barrierer, som både landmænd, forarbejdende virksomheder og vidensinstitutioner peger på – og at der handles i forhold til de løsninger, som italesættes.

Interessen for netværket har været overvældende og den stiger fortsat efter projektets afslutning under GUDP. Netværket er lykkedes med at få aktører fra alle ønskede led i fødevarekæden inklusiv vidensinstitutioner, organisationer, klimarådet og tænketanke med. Ligeledes har politikere støttet op og deltaget i inviterede arrangementer, hvor vi har inspireret til yderligere vidensdeling samt omlægning af landbrug.

Det er tydeligt, at netværket er faldet på et tørt sted og har opfyldt et eksisterende behov, samtidig med at det har stimuleret udviklingen på området og har bevirket, at plantebaserede fødevarer har fået langt større bevågenhed både i det danske fødevarerhverv, blandt relevante organisationer og politisk. Overordnet har netværket været en stor succes med over 130 deltagere fra mere end 105 forskellige virksomheder og organisationer ved projektets udløb, og antallet af deltagere stiger løbende, nu med finansiering fra Fonden for økologisk landbrug.

Der er en god dynamik til arrangementerne, og vi modtager løbende positiv feedback fra deltagerne. Desuden er der et godt samarbejde med deltagerne om at være værter for arrangementerne samt oplægsholdere under relevante temaer.

Eftersom der i forvejen er en forandring i gang blandt især de unge, vil det være vanskeligt at opgøre, præcis hvor stor en del af en fremtidig forandring i forbrug og produktion, der kan henføres til nærværende projekt.

FORMIDLING

Publikationer udgivet i netværket:

- [Den internationale udvikling, Udviklingen i Danmark, Konference på Christiansborg, Nyt fra Netværket](#)
- [Den internationale udvikling, Udviklingen i Danmark, Nyt fra Netværket](#)
- [Efterspørgslen på danske proteinafgrøder til plantebaserede fødevarer - Analyse baseret på undersøgelse i det danske fødevarerhverv](#)
- [Opslagsværk til bedre navngivning af plantebaserede retter](#)
- [Titelgenerator til plantebaserede retter](#)
- [Fermentering - Processer, produkter og tendenser](#)
- [Økologiske værdipositioner på det plantebaserede marked](#)
- [Alternativer til fisk og skaldyr](#)
- [Flere grønne måltider i professionelle køkkener - Gode råd til en nem opstart](#)
- [Danske bælgfrugter – fødevarer sikkerhed, grænseværdier for kemiske forureninger og egenkontrol](#)
- [Plantebaserede fødevarer – Markedsdata, fremtidsudsigter, barrierer og løsninger](#)

Ovenstående inspirationspapirer (Planteinspiration) og materialer samt liste over netværksaktører og oversigt over arrangementer, inkl. dokumenter med programmer, er at finde på netværkets hjemmeside www.vegetarisk.dk/planteproteiner.

Der linkes i øvrigt hertil på <https://plantebaseretvidenscenter.dk/projekter/netvaerk-for-fremtidens-planteproteiner-i-danmark/>.

Omtaler:

- DVF's offentliggørelse af projektet via [Ritzau](#)
- Omtale i DVF's [årsrapport](#) for 2020, side 7 og 8
- Omtale i DVF's [årsrapport](#) for 2021, side 8 og 9
- Interview i DVF's [medlemsblad](#) #1 2021, side 24-25

- Pressemeddelelse via [Ritzau](#) om første konference delt i [Maskinbladet](#) og [Fødevarerefokus](#)
- Omtale og interview om projektstart i Økologisk.nu: <https://nyheder.okologi.dk/mad-og-marked/dansk-vegetarisk-forening-har-faet-1-1-mio-kr-til-et-netvaerksprojekt-som-skal-saette-skub-i-udviklingen-af-danske-planteproteiner>
- Omtale af første konference på Christiansborg i vores medlemsblad [Vegetarisk!](#), Side 12-15
- Omtale ang. konferencen på Christiansborg den 24. februar 2020, Fagbladet Økologisk: <https://nyheder.okologi.dk/politik-og-udvikling/professor-plantekost-er-et-staerkt-vaerktoj-til-at-lose-adskillige-miljoproblemer>
<https://nyheder.okologi.dk/politik-og-udvikling/df-beskylder-socialisterne-for-at-modarbejde-land-bruget-og-klimaet>
<https://nyheder.okologi.dk/mad-og-marked/salling-group-det-er-nemt-at-aendre-forbrugernes-vaner>
- Omtale i "Dagligvarehandlen" af vores afsluttende rapport: <https://dagligvarehandlen.dk/interesse-organisationer/ny-rapport-behov-markant-omlaegning-af-koedforbruget>

Proteinafgrøder fra netværksaktør Foods Bornholm
Foto: Bornholms Landbrug & Fødevarer

Læs mere om GUDP's projekter på www.gudp.dk